

Στο βιβλίο εξετάζονται τέσσερις βασικές συνιστώσες του σχεδιασμού των πόλεων: η αναγκαιότητα και εξέλιξη του σχεδιασμού, οι μορφές ρύθμισης της αστικής ανάπτυξης, οι αστικές μετακινήσεις σε σχέση με τις χρήσεις γης, η βιώσιμη αστική ανάπτυξη και οι αστικές παρεμβάσεις.

Εκτός από το εισαγωγικό κεφάλαιο στο οποίο εισάγονται οι τέσσερις βασικές συνιστώσες και το τελικό κεφάλαιο όπου διατυπώνονται τα συμπεράσματα για το ρόλο και τη συμβολή του πολεοδομικού σχεδιασμού στην αναζήτηση για βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις, τα υπόλοιπα κεφάλαια οργανώνονται σε τρεις μεγάλες ενότητες που χαρακτηρίζονται αντίστοιχα από την έμφαση στις **έννοιες και προσεγγίσεις**, τις **ρυθμίσεις και πολιτικές**, τις **εφαρμογές και παραδείγματα**.

Ο σκοπός της νέας διάρθρωσης είναι η βελτίωση της συνοχής και συνέχειας των κεφαλαίων μέσα από την αλληλουχία της θεωρητικής κατανόησης, των πολιτικών προτεραιοτήτων και της υλοποίησης των επιδιώξεων στο πλαίσιο των προσπαθειών σχεδιασμού των πόλεων. Οι επιμέρους αλλαγές περιλαμβάνουν σημαντικές ανακατατάξεις, συμπύξεις, συμπληρώσεις και επικαιροποιήσεις του περιεχομένου σε όλη την έκταση του βιβλίου. Οι τίτλοι και οι υπότιτλοι καθώς και η σειρά διαδοχής των κεφαλαίων διαφοροποιούνται σε αντιστοιχία με τις αλλαγές της έμφασης, του περιεχομένου και της νέας διάρθρωσης του βιβλίου.

Η συζήτηση για την *αναγκαιότητα και την εξέλιξη του σχεδιασμού των πόλεων* καλύπτεται κυρίως από τα κεφάλαια 2, 8 και 12 (πρώην 2, 3, 11 και 12). Από την εμφάνιση των πρώτων μόνιμων οικισμών ως τις σύγχρονες παγκόσμιες μητροπόλεις, η διαρκής ανανέωση των προκλήσεων που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι πόλεις τροφοδοτούν τη σταδιακή εξέλιξη του πολεοδομικού σχεδιασμού που καλείται να ανταποκριθεί στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της οργάνωσης των πόλεων και της ενδοχώρας τους. Σε σχέση με την πρώτη έκδοση οι πιο σημαντικές αλλαγές είναι οι εξής:

- Το κεφάλαιο 2 εμπλουτίζεται με περισσότερες πληροφορίες και παραδείγματα, καταγράφοντας αφενός την ιστορική διαδρομή του πολεοδομικού σχεδιασμού και αφετέρου τις βασικές σύγχρονες προσεγγίσεις του σχεδιασμού των πόλεων.
- Το κεφάλαιο 8 (πρώην 3) διατηρεί την έμφαση στα ζητήματα αστικής διακυβέρνησης και τη σημασία του στρατηγικού σχεδιασμού συμπληρώνοντας τη βασική επιχειρηματολογία με ορισμένες πρόσφατες απόψεις και εξελίξεις.
- Το κεφάλαιο 12 συνθέτει τα κεφάλαια 11 και 12 της πρώτης έκδοσης παρουσιάζοντας τα κυριότερα σημεία από τα χαρακτηριστικά παραδείγματα στρατηγικού σχεδιασμού της Βαρκελώνης και της Πράγας και τις διαδοχικές προσπάθειες χωρικού σχεδιασμού και διακυβέρνησης της μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης.

Η συζήτηση για τη *ρύθμιση της αστικής ανάπτυξης και τις μορφές της* καλύπτεται κυρίως από τα κεφάλαια 3, 9 και 13 (πρώην 6, 5 και 13) και επικεντρώνεται στα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν σήμερα τον πολεοδομικό σχεδιασμό, με ειδικότερη έμφαση στις πολιτικές σχεδιασμού για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, την κλιματική αλλαγή και την αστική αναγέννηση, στο ιδιαίτερα πλούσιο και πολύπλοκο σύστημα κανόνων και ρυθμίσεων, που αναπτύχθηκε διαχρονικά και οδήγησε στη

διαμόρφωση των επί μέρους παραδόσεων και συστημάτων χωρικού σχεδιασμού, και στο ρόλο των σχεδίων στη ρύθμιση της αστικής ανάπτυξης σε μητροπολιτικό και τοπικό επίπεδο. Σε σχέση με την πρώτη έκδοση οι πιο σημαντικές αλλαγές είναι οι εξής:

- Το κεφάλαιο 3 (πρώην 6) εμπλουτίζει τη συζήτηση για τις στρατηγικές της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης με τη διάσταση της κλιματικής αλλαγής και την αναζήτηση μορφών αστικής ανάπτυξης που συμβάλλουν είτε στο μετριασμό της είτε στην προσαρμογή σε αυτήν. Επιπλέον, υπό το φως της μετά το 2008 οικονομικής κρίσης, διερευνά τις πολιτικές αστικής αναγέννησης και ανάπτυξης του τομέα ακινήτων.
- Το κεφάλαιο 9 (πρώην 5) επικαιροποιεί την ανάλυση των συστημάτων χωρικού σχεδιασμού, παρουσιάζοντας και τις νεότερες τυπολογίες των ευρωπαϊκών συστημάτων σχεδιασμού, όπως και τη σύγχρονη συζήτηση για τις διαφοροποιήσεις και τις ομοιότητες των επιμέρους παραδόσεων σχεδιασμού.
- Το κεφάλαιο 13 επικαιροποιεί την παρουσίαση των σχεδίων διαφόρων πόλεων ή περιοχών τους παρουσιάζοντας τις σύγχρονες αναζητήσεις αυτών των σχεδίων.

Οι αστικές μετακινήσεις σε σχέση με τις χρήσεις γης καλύπτονται κυρίως από τα κεφάλαια 4, 5, 10, 11 και 14 (πρώην 7, 9, 8, 14 και 15). Οι αστικές περιοχές, όπως έχουν διαμορφωθεί και λειτουργούν σήμερα, αποτελούν σημεία συσσώρευσης ποικίλων δραστηριοτήτων και αναγκών για μετακινήσεις. Ο σχεδιασμός που στοχεύει στην αρμονική συνύπαρξη και στη συνέργεια όλων των δικτύων και μέσων μεταφοράς σε μια αστική περιοχή αποτελεί βασική προϋπόθεση για την προώθηση βιώσιμων αστικών μεταφορών. Σε σχέση με την πρώτη έκδοση οι πιο σημαντικές αλλαγές είναι οι εξής:

- Το κεφάλαιο 4 (πρώην 7) εστιάζει στη θεωρητική προσέγγιση της αλληλεπίδρασης των μεταφορών και χρήσεων γης, η οποία εμπλουτίζεται με νεότερες έρευνες και με μια ιστορική αναδρομή στην προσέγγιση της «ιδανικής» αστικής μορφής ως αποτέλεσμα μιας ολοκληρωμένης θεώρησης των δύο συστημάτων.
- Το κεφάλαιο 5 (πρώην 9) επικεντρώνεται στις αστικές μετακινήσεις –στην κατανομή τους στα διάφορα μέσα μεταφοράς και στον τύπο αστικής ανάπτυξης– και εμπλουτίζεται με μια νέα ενότητα για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα.
- Οι πολιτικές για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα επικαιροποιούνται στο κεφάλαιο 10 (πρώην 8) με τις νεότερες ευρωπαϊκές πολιτικές και με αναφορά στα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας.
- Οι βασικές αρχές σχεδιασμού των διαφόρων δικτύων κυκλοφορίας στο κεφάλαιο 11 (πρώην 14) συμπληρώνονται με την εισαγωγή σύγχρονων, ευέλικτων και πιο οικονομικών συστημάτων, καθώς και με το σχεδιασμό των συνδυασμένων μετακινήσεων.
- Στο κεφάλαιο 14 (πρώην 15) γίνεται επιπλέον αναφορά και στο νέο στρατηγικό σχέδιο μεταφορών της ευρύτερης περιοχής Θεσσαλονίκης χωρίς εκτενείς περιγραφές.

Η συζήτηση για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τις αστικές παρεμβάσεις καλύπτεται από τα κεφάλαια 6, 7, 15 και 16 (πρώην 4, 10 και 16). Το κεφάλαιο 6 (πρώην 4) καταγράφει τις προτάσεις και δεσμεύσεις των Διασκέψεων των Ηνωμένων Εθνών, όπως και των Διασκέψεων των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Σε σχέση με την πρώτη έκδοση, το κεφάλαιο περιέχει επιπλέον: τα αποτελέσματα της Διάσκεψης Ρίο+20 (2012) και των ευρωπαϊκών διασκέψεων για βιώσιμες πόλεις (2007, 2010, 2013), καθώς και της προετοιμασίας της Διάσκεψης Habitat III (2016). Το ενδιαφέρον αυτών των εξελίξεων είναι ότι εδώ τίθεται πλέον emphaticά το ζήτημα της αστικής βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας των πόλεων απέναντι στην οικονομική κρίση. Το κεφάλαιο 7 (πρώην 10.1.1 και 10.2) αναφέρεται στην πολιτική για το αστικό περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει ανανεωθεί με την πρόταση για το 7^ο πρόγραμμα για το περιβάλλον (2010-2020) και το ζήτημα των βιώσιμων πόλεων. Το κεφάλαιο 15 (πρώην 10.1.2 και 10.3) αναφέρεται στις αστικές παρεμβάσεις στο εσωτερικό των πόλεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει ενημερωθεί με τις σχεδιαζόμενες αστικές παρεμβάσεις και τα νέα εργαλεία όπως το JESSICA που προβλέπονται στο πλαίσιο των νέων προγραμμάτων. Το κεφάλαιο 16 αναφέρεται στις εφαρμογές αστικών παρεμβάσεων στην Ελλάδα και έχει ενημερωθεί με τις ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις που σχεδιάζονται στο πλαίσιο των πρόσφατων προγραμμάτων ΠΕΠ/ΕΣΠΑ με τη συγχρηματοδότηση της Ε.Ε.

Με τη νέα αυτή έκδοση οι συγγραφείς επιδιώκουν να υποστηρίξουν και να αναβαθμίσουν ουσιαστικά τον επιστημονικό διάλογο, την έρευνα και την εκπαίδευση στα ζητήματα αστικής ανάπτυξης και πολεοδομικού σχεδιασμού, συμπληρώνοντας και ανανεώνοντας τη σχετικά περιορισμένη ακόμα ελληνική βιβλιογραφία, σε ένα επιστημονικό και επαγγελματικό πεδίο το οποίο, όπως φαίνεται, αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη σημασία και κρισιμότητα στην Ελλάδα και διεθνώς.